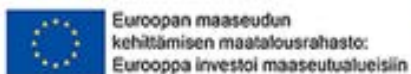

Päijänne-seminaari

Kooste työpajojen tuloksista

Päijänne Brändiksi

www.aitomaaseutu.fi/hankkeet/paijannebrandiksi

Seminaarin työpajat osa syyskauden työpajasarjaa

20.8. Työpaja I Visiotyöpaja

- Yhteinen Päijänne
- Millaista yhteistyötä toivotaan?
- Yhteistyön ja kestävän toiminnan painopisteet
- Yhteinen visio

3.10. Työpaja II Päijänne-seminaari

- Painopisteiden tarkistaminen ja täydentäminen
- Konkreettiset toimet ja toimijat eri painopisteissä (neljä teemaa)
- Kehittämisen foorumi: biosfäärimalli vai jokin muu? Mikä?

4.12. Työpaja III Päätöstyöpaja

- Toimijaverkoston kokoaminen. Tarve ja halu tehdä yhteistyötä?
- Jatkosuunnitelman hahmottelu. Mitä seuraavaksi?
- Toiminnan painopisteiden viimeistely
- Kehittämisen foorumi

Tapahtumatiedot

- [Päijänne-seminaari](#) 3.10.2018 Alkio-opistolla Korpilahdella
- Järjestäjä: JAMK ja LAMK Päijänne Brändiksi -hanke, kumppanit järjestelyissä: Alkio-opisto ja ProPäijänne ry
- Yli 90 osallistujaa: hallinnon, kuntien, oppilaitosten, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden, yritysten, hankkeiden, järjestöjen ja yhdistysten edustajia, maatalousyrittäjiä, metsänomistajia ja yksityishenkilöitä
- Alustuspuheenvuorot vastuullisen toiminnan yhteistyöstä ja alueen tarinoihin perustuvasta aluekehittämisestä, esimerkkejä Unescon biosfääritoiminnasta Ruotsista ja Tanskasta sekä hankkeen taustaselvityksistä
- Iltapäivällä neljä rinnakkaista työpajaa eri teemoista, teemat tuotettiin 20.8. visiotyöpajassa

Työpajojen teemat

1

Kestävä matkailu – Miten luodaan Päijänne-kokemus?

2

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö Päijänteellä
– Miten se tehdään?

Asuminen, palvelut, koulutus, aktiiviset yhteisöt, elinkeinot ja yrittäjyys

3

Päijänteen puhdas vesi nyt ja tulevaisuudessa
– Miten se tehdään?

Kasvatus, osaaminen, innovaatiot, yritysvastuu, monialainen yhteistyö

4

Tuotteet läheltä, puhtaasti Päijänteeltä
– Miten edellytykset kestäväälle tuotannolle,
jalostukselle ja kuluttamiselle?

Kiertotalous, biotalous, ruokaketju

Päijänne Brändiksi

Työpajojen tarkoituksena oli...

- osallistaa toimijat keskustelemaan ja verkostoitumaan sekä muodostamaan kokonaiskuva siitä, mitä kestävyys ja vastuullisuuden liittyen tehdään Päijänteen alueella.
- osallistaa toimijat visioimaan Päijänteen alueen kestävä ja vastuullista toimintaa ja päättämään seuraavista yhteisistä kehittämisen askeleista.

Työpajojen tavoitteena oli...

- selvittää olemassa olevia kestäviä ja vastuullisia käytänteitä, toimintatapoja, innovaatioita ja hankkeita, joilla edistetään matkailua, hyvinvointia, veden ja ympäristön puhtautta sekä lähituotantoa Päijänteen alueella.
- arvioida alueen toiminnan vahvuuksia ja kehittämistarpeita.
- aloittaa toimijaverkoston hahmottelu. Ketkä ja missä aiheissa?
- pohtia jatkotoimia ja mahdollisia uusia hankkeita.
- kirkastaa visiota. Millainen toiminnallinen alue olisi yhteinen Päijänne?
- pohtia Unescon biosfäärialue-toimintamallin soveltuvuutta yhteistyön foorumiksi.

Kysymys 1

Nykytila

Miten kestävyyttä ja vastuullisuutta toteutetaan Päijänteen alueella kyseisessä teemassa tällä hetkellä?

Kestävä matkailu

Miten luodaan Päijänne-kokemus?

Kuntien resurssiviisaus/
vähähiilisyys-strategia
ohjaa myös matkailua

JAMKin vastuullisen matkailun
tuotekehitys-täydennyskoulutus ja
Sustainable Tourism -koulutus

Tiirismaan kierros Hollolassa

Vastuullisen
kalastuksen säännöt

JAMKin koordinoima
vastuullisen matkailun
ICRT -verkosto

Matkailuyritysten
vastuullinen toiminta ja
tuotteet (ekologinen,
kulttuurinen)

Yritysten green care -toiminta

Kestävyyttä kehittävät
hankkeet

Konneveden matkailuyrittäjien
perehdyttäminen
kestävyysteemoihin

Lähiruuan liittäminen osaksi
matkailutuotteita

Lähimatkailun
edistäminen,
luontopolkujen
kunnostaminen ja
markkinointi

Purjehdus- ja veneilyseurojen
vastuulliset toimintatavat

Päijänteiden virkistysalue-
yhdistyksen ja Pidä
Saaristo Siistinä ry:n
toiminta

Oppilaitosten vastuullisuutta
korostava opetus
(JAMK, LAMK, Alkio-opisto)

Jyväskylän
vastuullisuusohjeistus
tapahtumajärjestäjille

Matkailuinfran kehittäminen
kestäväksi Konnevedellä

Uusia vastuullisia
majoituskonsepteja
Jyväskylässä

Satamien
jätteenkäsittelyverkosto

Yritysten verkottuminen ja
tuotteistaminen Unescon
maailmanperintökohteiden
ympäristöille

Luontoon ja perinteisiin
liittyviä elämyspalveluita

Live like a local -palvelut

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö Päijänteellä

Miten se tehdään? (asuminen, palvelut, koulutus, aktiiviset yhteisöt, elinkeinot ja yrittäjyys)

Rakennusvalvonta

Muuramen
kosteikkopuisto

Kestävä metsien
käyttö
(metsänomistajat)

Jyväskylän Energian
vedenpuhdistus

Vuonteen kiertotalouskylän
selvitys

Kestävä liikenteen
edistämistoimet kunnissa

Työllistäminen ja osallistaminen
kunnissa ja hankkeissa

Keuruun ekokylä

Jyväskylän kestävä
kehitys JAPA ry

Vilkkat maaseutukylät,
kyläyhdistykset

Kaupunkiluonto
esim. Kehä vihreä Jyväskylässä

Kiertotalous esim. biokaasun
hyödyntäminen

Paljon luontokohteita
virkistystoimintaan

Kuntien jäte- ja ympäristöneuvonta

Ympäristökasvatus,
yhdistykset, koulut ja
oppilaitokset

Hinku-kuntien yhteistyö

Kestävän elämäntavan
yhteistyöryhmä (K-S) KYKY

Biotalousyrityksiä esim.
Spinnova ja Sukarwood

Lähipuokapiirit ja
REKO-renkaat

Tutkimustoiminta
(Jyväskylän yliopisto)

Kestävän liikkumisen edistäminen
esim. Jyps ry ja JAPAN
lastipyörälainaamo, bussiloikka

Päijänteen puhdas vesi nyt ja tulevaisuudessa

Miten se tehdään? (kasvatus, osaaminen, innovaatiot, yritysvastuu, monialainen yhteistyö)

Matkailun ja kulttuurin kohteita
(saunalautat, taidemajakat)

Riittävän hyvä vesi, että kelpaa
pääkaupunkiseutulaisille,
Päijänne tunneli, Helsingin Vesi Oy

Päijänteen virkistysalueyhdistys

Melko hyvin
tunnettu kalasto

Puhtaat rannat ja vedet

Päijänteen kansallispuisto,
Metsähallitus

Kalastusosakaskuntien toiminta

Vesien tutkimus, Päijänne
LTER-alue, Jyväskylän
yliopisto

Kuntien jäteveden
puhdistus

Paljon hyviä ”yleisiä”
rantautumispaikkoja.
Mämminiemi yms.

Päijänne kohtuullisen tunnettu
nimenä: Päijänne Purjehdus,
Päijänteen ympäriajo

Rakentamatonta
rantaa on

Vesienhoidon
yhteistyö

Hyvin varustettu satama,
tankkaus, jäte yms.

Jokamiehen oikeudet

Veden laatu monin
paikoin hyvä

Ympäristökasvattajien verkosto
(ELY, kunnat, oppilaitokset,
yhdistykset)

Väylät on merkitty
hyvin

Kuhakanta on elpynyt

Teollisuuden vesiensuojelu-
tekniikka/rakenteet

Päijänne Facebook-ryhmä
8,7 t. tykkääjää,
”neljäs sektori”

Tourujoen kunnostushanke

Ympäristökasvatus esim. Ihan
pihalla!

Tuotteet läheltä, puhtaasti Päijänteeltä

Miten edellytykset kestävälle tuotannolle, jalostukselle ja kuluttamiselle?
(kiertotalous, biotalous, ruokaketju)

Kysymys 2

Tulevaisuus

Kenen kannattaisi (ketkä haluaisivat tai voisivat) tehdä yhteistyötä tulevaisuudessa ja minkä asioiden toteuttamiseksi?

Kestävä matkailu

IDEA 1:

Vastuullisten palvelujen tuotteistaminen

Ehdotetut toimijat: Sekä pienet että isot matkailutoimijat

- Pienten vastuullisten matkailuyritysten tuotteiden paketointi kokonaisuuksiksi
- Teemoitetut tuotepaketit, joissa monta toimijaa mukana
 - Glamping, hiljaisuus, pimeys, sienet & marjat, ruuanlaitto, omatoimitekeminen
- Vierailut kyliin kestävästi esim. hinnoittelulla + kävijämäärien rajoittamisella
- Lukuisia kalastusalueita -> yhteisluvat
- Jakamistalous

Kestävä matkailu

IDEA 2: Yhteiset tavoitteet vastuulliselle toiminnalle

Ehdotetut toimijat: Yritykset, kunnat, oppilaitokset, kalastuskunnat, metsästysseurat, mökki- ja vapaa-ajan asukkaat jne.

- Kaikkien matkailun kanssa tekemisissä olevat toimijat sopivat vastuullisen toiminnan suuntaviivoista
- Koulutusta vastuullisuuteen
 - Laatumerkintöjä ja sertifikaatteja
 - Laadun kohottaminen
 - z-sukupolven ajattelu
- Työntekijöiden yhteinen palkkaus

Kestävä matkailu

IDEA 3:

Yhteismarkkinointi ja asiakasviestintä

Ehdotetut toimijat: Isot toimijat kuten Visit Jyväskylä, Visit Lahti

- Päijänne kirja/esite
- Yhteinen portaali
- Luontopolut, maastopyöräreitit, veneily, kalastus, majoituspalvelut
- Globaali brändi "biosfääri"
- Suosittele kunniaan
- Tieto kuluttajan saataville!
 - mm. vedenkorkeus, lämpötila, virtaus, näkyvyys, uimapaikat, kalastuspaikat, kulttuuri- ja virkistyskohteet

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö Päijänteellä

IDEA 1: Rakentamisen ja asumisen ratkaisut, yhteisöllisyyden lisääminen

Ehdotetut toimijat: maakunnat, kunnat, kylät

- Päijänteen alueen kaavoituksen suunnittelu ja yhteiset linjaukset maakuntien ja kuntien yhteistyöllä
- Puurakentamisen lisääminen
- Kestävän kehityksen asuinalueiden, ns. ”ekokylien”, suunnittelu ja rakentaminen
(kestävät materiaalit ja menetelmät, energiankulutuksen minimointi ja alueellisen omavaraisuuden maksimointi)
- Yhteisöllisyyden lisääminen ja joustavat rakentamisen ratkaisut
(elämänkaariasuminen, perhekodit, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen, mallia aktiivisista kylistä)
- Jakamistalouden lisääminen, esim. maatalouden tuotantorinki, jossa koneiden jakaminen, yhteismarkkinointi, yhteinen tilamyymälä, yhteinen energiantuotanto (biokaasu) ja yhteistyö

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö Päijänteellä

IDEA 2: Liikkuminen

- Pyörätieverkoston kehittäminen isojen taajamien välille
- Maaseudun julkisen liikenteen ratkaisujen kehittäminen
- Julkinen liikenne biokaasua käyttäväksi
- Laivaliikenteen kehittäminen, esim. säännöllinen Jyväskylä-Lahti -linja

Ehdotetut toimijat: ---

Hyvinvoivat ihmiset ja ympäristö Päijänteellä

IDEA 3: Luontolähtöinen virkistäytyminen ja hyvinvointi

- Luontoavusteisten hoitomenetelmien monipuolisempi käyttö tavanomaisen terveydenhoidon rinnalla
- Luontovoima- ja hoivapalvelujen kehittäminen (ennaltaehkäisevä, sairaanhoito, matkailupalvelut)
- Lisää kansallispuistoja, ym. turvallisia, hoidettuja reittejä liikkumiseen (virkistäytyminen, palautuminen, ympäristökasvatus)
- Maaseudun elämä ja luonto tutuiksi kaupunkilaisille (ympäristökasvatus, keskinäisen ymmärryksen lisääminen)

Ehdotetut toimijat: Kela, omais- ja potilasjärjestöt, sairaanhoitopiirit, psykiatrian hoitoyksiköt, MTK, green care - ja blue care -toimijat

Päijänteen puhdas vesi nyt ja tulevaisuudessa

IDEA 1: Veden puhtauden ylläpito

- Tämä on perusedellytys, johon kaikki toiminnan kehittäminen sekä tukeutuu että tähtää.
- Lainsäädännön noudattaminen ja vaikuttaminen
- Vesienhoidon suunnitelman toteuttaminen ja päivittäminen, uhkien ennakointi (ilmastonmuutos, sameneminen, mikromuovi, rehevöityminen)
- Kuntien puhdistuslaitokset vanhenevat, puhdistusteknologian tutkimus- ja kehittämishankkeet tärkeitä, esim. mikromuovien, lääkejäämien poistamiseksi
- Lisää kosteikkoja sitomaan hulevesiä
- Jos on suunnitteilla kaivosankkeita, otetaan oppia kokemuksista, esim. Talvivaara.

Ehdotetut toimijat: kunnat, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, vesienhoidon yhteistyöryhmät

Päijänteen puhdas vesi
nyt ja tulevaisuudessa

IDEA 2:

Monialainen vesistökasvatus ja -tutkimus

- Toteutetaan vesistöön liittyvää kasvatusta ja -tutkimusta monialaisesti
- Kytetään mukaan veteen ja vesistöihin liittyvää kulttuuri- ja taidekasvatusta
- Hankeidea: kalastusperinteen siirtäminen sukupolvelta toiselle (päiväkodit, koulut)

Ehdotetut toimijat: kunnat, oppilaitokset,
ympäristökasvatuksen yhteistyöryhmät, SYKE,
järjestöt, esim. WWF

Päijänteen puhdas vesi nyt ja tulevaisuudessa

IDEA 3: Ammatti- ja virkistys- kalastuksen edistäminen

Ehdotetut toimijat: kalastusseurat, kalastajat,
elintarvikeyritykset, matkailuyritykset, aktiiviset
kuluttajat (REKO, lähiruokapiirit)

- Tarve: Miten kalaan, jos ei omaa venettä, rantaa ja kalavesiä? → Hankeidea: kalastusmatkailun verkostojen ja palveluiden luominen, myös lähimatkailuun, esim. yhteistyö kalastusseurojen kanssa, veneenvuokraus, yhteiskäytön lisääminen
- Tuotekehitys: lisää järvikalaa jalostavia yrityksiä ja tuotteita
- Järvikalan logistiikan parantaminen: kalan ja kalatuotteiden saatavuus kuluttajille helpommaksi, esim. REKO-renkaat
- Alkuperäisen taimenkannan pelastaminen, vaellusesteiden poistaminen ja kalastusmatkailun imagon kohottaminen

Tuotteet läheltä, puhtaasti Päijänteeltä

IDEA 1:

Ruoan brändääminen

- Paikallisen ruoan brändääminen, erityisesti kansainvälinen brändääminen
- Päijänteen muikun brändääminen
- Kalastajien ja jalostavien yritysten yhteistyön lisääminen
- Jalostavien yritysten kehittäminen ja määrän kasvattaminen tärkeää, jotta lisäarvo/panos jää alueelle/kotimaahan
- Tuotteistaminen ja tarinallistaminen

”Kun yrittäjät tekevät sen, on brändi vahva ja todellinen. Myös yrittäjät ehdottomasti mukaan!”

Ehdotetut toimijat: JAMK/Keski-Suomen ruokaketjun koordinaatiohanke, muut oppilaitokset, MTK Keski-Suomi, ProAgria Keski-Suomi, alkutuottajat, kalastajat, jalostavat yritykset, Business Finland

Tuotteet läheltä,
puhtaasti Päijänteeltä

IDEA 2:

Logistiikkaketjun
rohkea uudelleen-
tarkastelu ja
ideointi
”Päijännepirssi”

Ehdotetut toimijat: Keski-Suomen liitto, Sisä-Suomen kalatalousryhmä, JAMK, kalastajat, alkutuottajat, kaupat

- Miksi ei – lainsäädännön sallimissa rajoissa – kuljetettaisi eri tuotteita, ihmisiä ja/tai palveluita samassa kyydissä? Mahdollisuudet? Esteet?
- Pilottihanke: selvitetään yhteiskuljetuksen toimintamahdollisuudet ja kannattavuus
- Pilottihanke: testataan kylmäkontti ja sovellus - kalastaja toimittaa kalan kylmäkonttiin ja siitä tulee kauppiaille suoraan tieto sähköisesti. Selvitetään soveltuvuus myös muille elintarvikkeille.

Tuotteet läheltä, puhtaasti Päijänteeltä

IDEA 3: Rajapinnat ylittävän yhteistyön lisääminen

- Rakennetaan uudenlaista, monialaista yhteistyötä, jonka tavoitteena on saada lähikalaa kuluttajien lautaselle.
- Selvitetään ja monipuolistetaan kanavia: suoraan kuluttajille, matkailuyrityksille, ruokapalveluihin (vrt. idea 2)
- Selvitetään toimintamahdollisuuksia ja kannattavuutta.
- Pilotointi kalalla, mallintaminen muita lähituotteita varten.

Ehdotetut toimijat: Sisä-Suomen kalatalousryhmä, REKO-renkaat, lähiruokapiirit, ravintolat, julkiset ammattikeittiöt, matkailuyritykset

Tuotteet läheltä, puhtaasti Päijänteeltä

IDEA 4:

Puun sertifioinnin vaihtoehtojen lisääminen

- Tarve saada nykyisten metsäsertifikaattien rinnalle kestävyden ja vastuullisuuden osalta pitemmälle viety, kestävän puuraaka-aineen sertifikaatti, ns. avohakkaamattoman puun sertifikaatti
- Tarjoaa asiakkaille vaihtoehdon
- Tutkimushanke: selvitetään, miten puun eri sertifikaatit vaikuttavat luonnon monimuotoisuuteen ja puun hintaan

”Markkinat päättävät, toimiiko sertifikaatti myynnin edistämisessä.”

Ehdotetut toimijat: metsänomistajat, jalostavat yritykset, luonnonsuojelujärjestöt

Tuotteet läheltä,
puhtaasti Päijänteeltä

IDEA 5:
Päijänteiden
alueen kuntien
brändääminen
tarinalla

- Jalkautetaan Rautalammin ja Konneveden kuntien kehittämisen malli
- Sisällöt nousevat alueelta. Ne kerrotaan tarinoina. Tarinoilla erotutaan. Ne tuotteistetaan ja brändätään.
- Kestävän kehityksen tarina tärkeäksi osaksi brändiä
- Panostetaan visuaalisuuteen, mm. laadukkaat kuvat
- Brändityö: Mikä meillä on ainutlaatuista? Miten erotutaan? Vesistö ja rantamaisemat yleisesti eivät riitä.

”Koska meillä ei ole vuoria, sademetsää tai punapuita, on alueen historia ja tämän päivän toimijat ja toiminta sekä tarinat niistä aivan ensiarvoisen tärkeitä.”

Ehdotetut toimijat: kunnat, oppilaitokset, yritykset

Kysymys 3

Yhteistyön tekemisen tapa

Miättikää teemaanne sopivaa yhteistyön foorumia. Sopisiko siihen tämän päivän esimerkkien perusteella Unescon biosfäärimalli? Entä jokin muu yhteistyöfoorumi? Millainen? Perustelkaa.

Biosfäärialueen toimintamallista muodostunut mielikuva

kyllä

ehkä

ei

**Enemmistöllä
osallistujista oli
myönteinen mielikuva
biosfäärialueesta
yhteistyöfoorumina**

- Työpajojen päätteeksi kartoitettiin **mielikuvaa** biosfäärialueesta yhteistyöfoorumina nopealla ”liikennevaloäänestyksellä”.
- Äänestys **perustui seminaarissa kuultuihin esimerkkeihin**. Aihetta ei taustoitettu enää lisää työpajassa.
- Osallistujien tietämys biosfäärialueesta, sen mahdollisista vaikutuksista ja eri toimijoiden biosfäärinäkemyksistä vaihteli merkittävästi riippuen siitä, oliko aihe ennestään tuttu ja oliko osallistuja ollut mukana esim. Päijänne Brändiksi -hankkeen aikaisemmissa tilaisuuksissa.
- Osa osallistujista koki, ettei äänestystä olisi pitänyt tehdä edes mielikuvatasolla, koska nähtiin, ettei sen perusteeksi annettu riittävästi faktatietoa biosfääritoiminnasta ja sen mahdollisista vaikutuksista eri elinkeinoihin.
- Äänestys kartoitti syntyneitä mielikuvaa, eikä siinä otettu kantaa biosfäärialuestatuksen hakemiseen Päijänteen alueelle.

Pohdinta (työpajan vetäjien yhteenveto)

Monialaisen kestävän ja vastuullisen toiminnan yhteistyön lisäämiseksi olisi hyvä kirkastaa...

- ... eri toimijoiden **motivaatio**. Kenellä on tarve ja halu tehdä yhteistyötä? Mitä yhteistyöllä halutaan saavuttaa?
- ... löytyykö yhteistä **arvopohjaa**. Ketkä haluavat sitoutuneesti kehittää monialaista, vastuullista toimintaa?
- ... mikä toimijoita **yhdistää**. Maantieteellinen alue (Päijänne) ja/vai halu toimia vastuullisesti?
- ... yhteistä toimintaa osuvimmin kuvaava periaate. Esimerkiksi kestävästi, vastuullisesti vai resurssiviisaasti?
- Tarvitaan lisää tietoa ja ymmärrystä siitä, mitä toiminnan vastuullisuus, esim. matkailussa, käytännössä tarkoittaa.
- Vastuullisen toiminnan osaaminen on eri tasoilla. Edelläkävijät voivat nousta oman yhteisönsä ”vertaisinnostajiksi” ja mentoreiksi.
- Toiminnan vastuullisuutta olisi jatkossa hyvä tarkastella toimijan kokoluokan tasolla. → Toimijan oma ymmärrys kirkastuu. → Sen jälkeen eri toimijoiden käytännön vastuullisuustekojen jakaminen. → Toisilta oppinen ja mahdollisuus yhteistyöhön. Miten tämä prosessi tehdään käytännössä?
- Myös prosessin voi sertifioida ja toimintatavan ja tarinan brändätä. **Vastuullisen veden** lanseeraaminen?
- Ei välttämättä tarvitse keksiä uutta. Nostetaan esille se, mitä on jo tehty ja parhaillaan tehdään eli alueen toimijoiden ja toiminnan tarinat.
- Ollaan ylpeitä, lisätään määrätietoisesti viestintäosaamista. Itse on tuotava esille se, mitä tehdään ja miksi. **Tarinat!**